

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Inalta Curte de Casație

Prim-Redactor : EMANOIL DAN

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : I. S. CODREANU

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni . . . . . 20 »
 3 luni . . . . . 10 »
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
 Lângă Palatul Justiției
 = TELEFON 16/98 =

SUMAR

- Dreptul neutralității și tranzitul de munițiuni pentru Turcii, de d-l judecător *Iorgu Radu*;
- Chestiunea fondurilor de rezervă, de d-l *N. Georgescu*.

JURISPRUDENȚA

- Casație s. III: *G. Dumitrescu ș. a. cu Minist. de Finanțe* (Construcțiunile făcute pe un teren devin prin accesione proprietatea stăpânului terenului, constructorul strein neavând decât un drept eventual de creanță, pe care trebuie să-l valorifice prin justiție);
- Curtea de apel Buc. s. I: *Leopold Fischer cu I. Grünfeld* (Streina care se căsătorește cu un român, cărei naționalitate aparține după desfacerea căsătoriei?);
- Trib. Dolj s. II: *Elisabeta D. Costa he cu Direcția C. F. R.* (Omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar și de acele ce a cauzat prin neglijența sa, a servitorilor sau a prepușilor săi și este ținut a răspunde de despăgubiri când delictul sau quasi-delictul le este imputabil).

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de casație

- Casație s. II: Inșelăciune. — Măsuri mincinoase. — Comerciant. — Intrebuintarea acelor măsuri. — Art. 336 c. penal. — Deosebire de contravenția prev. de art. 393 al. 5 c. penal.
- Casație s. III: Pensie. — Infirmitate dobândită din cauza serviciului. — Moartea funcționarului din această cauză după câți-va ani. — Art. 3 litera b din legea pensiilor.

DREPTUL NEUTRALITATEI

ȘI

Tranzitul de munițiuni pentru Turcia

Situațiunea statelor neutrale, în actuala conflațiune, este, pentru motive lesne de înțeles, în mod particular delicată.

În momentele serioase ale existenței, în momentele de febrilitate și de patimă, nu este loc decât pentru sentimentele cele extreme. Nu există mijlocie. Cei cari nu ne sunt prieteni, ne sunt prin aceasta însăși în mod direct dușmani. Acel care se găsește strămtorat, nu poate privi cu sânge rece către spectatorul indiferent al necazului său. Tot astfel, statelor neutrale li se pun pe nedrept în spinare vina de a nu ceda curentului general, de a nu asculta insinuările interesate, de a rămânea impasibile în mijlocul uraganului de patimi.

În afara motivelor de ordine psihologică, sunt și împrejurările politice care intră în socoteală. Cu cât conflictul de interese este mai puternic, cu atât dependența de diferite împrejurări și situa-

țiuni, este mai viu resimțită de către cei în joc Valori în aparență neînsemnate mai înainte, capătă dintr'o dată o greutate neașteptată; împrejurările politice sporesc în adevăr modalitățile lor de întrebuintare. Nu numai în mod direct pot fi statele neutrale folositoare beligeranților. Astfel, valoarea militară a unei țări poate fi adesea de mai puțin interes decât valoarea economică, sau decât o anumită situațiune geografică favorabilă. Pentru a lovi mai lesne Franța, Germania găsea Belgia în calea ei. Importanța directă a României pentru cursul ostilităților se găsește încă și mai ridicată prin faptul că această țară ar constitui un admirabil câmp de legătură între diversele părți beligerante. Sporul acesta de interes face însă să crească încă și suprafața de frecare politică.

Care ar fi atitudinea de recomandat țărilor neutrale pentru ca ele să poată mai lesnicios rezista în această situațiune?

Socot că această atitudine constă în observarea strictă și riguroasă a îndatoririlor morale ale unei imparțialități senine, în respectarea obligațiilor internaționale aci referitoare.

Care sunt drepturile și îndatoririle statelor neutrale? Chestiunea s'a pus până acum de ne-numărate ori și în ultimul timp a căpătat un caracter deosebit de important prin cererea stăruitoare a Germaniei de a tranzita munițiuni de război pentru Turcia. Răspunsul nostru nu putea fi decât conform cu obligațiunile noastre juridice internaționale. Însăși Germania se referă la argumente de ordin juridic. Articolul cunoscut din Ziarul «Universul», care cuprinde de bună seamă teza germană, se referă la art. 7 al convențiunii de la Haga¹⁾.

Este adevărat că a cincea convențiune semnată la Haga în 1907, constituie sedes materiæ și este hotărâtoare pentru puterile semnatare în ceea ce privește drepturile și obligațiunile statelor neutrale. Adevărul este însă de altă natură în ceea ce privește interpretarea articolului 7 al convențiunii în chestiune.

¹⁾ «Universul» No. de la 22 Iulie 1915, articolul de fond.

Acest articol are cuprinsul următor :

«O putere neutră nu este obligată să împiedice exportul sau tranzitul pe socoteala unuia sau altuia dintre beligeranți, a armelor, munițiilor și în general a tot ceea ce poate fi util unei armate sau unei flote». S'ar părea după litera textului și caracterul său general că oprirea transportului de munițiuni germane destinat Turciei, nu era numai decât obligatorie pentru România, care păstrează în această privință facultatea liberei hotărâri fără a încălca obligațiunile sale internaționale. Dar aplicațiunea acestui articol ar avea o urmare juridică care numai plăcută nu poate fi Germaniei. Unul din principiile fundamentale ale dreptului neutralității, este acela al imparțialității desăvârșite a statului neutral. Articolul 9 al aceleiași convențiuni, prevede în mod expres că toate măsurile restrictive sau prohibitive luate de către statul neutral, în ceea ce privește materia prevăzută în art. 7 (tranzitul de muniții) vor trebui aplicate în mod uniform tuturor părților beligerante. Prin urmare, orice libertate acordată Germaniei în privința tranzitului de munițiuni ar avea ca urmare necesară aceeași libertate în favoarea Rusiei. România ar putea servi ca agent de legătură între Rusia și părțile amice ei din Occident. Rusia s'ar putea aproviziona la rândul ei prin Serbia și prin intermediul nostru. Și atunci evident că ar scădea și importanța apărării străimitorilor pentru Germani.

Dar articolul 7 nu poate avea nici o aplicațiune în speță. Când se invoacă acest articol, se pune prea mult temei pe ignoranța noastră în ale dreptului internațional. Articolul 7 se referă în adevăr, în primul rând, la comerțul naționalilor statelor neutre. Aceste state ele înșile nu pot exporta asemenea materiale fără să jignească obligațiunile lor de neutralitate. În al doilea rând, acest comerț, făcut chiar de particulari, nu poate avea decât un scop de speculă curată, adică interesată numai din punctul de vedere material al folosului bănesc.

Lucrările conferinței dela Haga, nu ne lasă nici o îndoială în această privință.

Raportorul, *Borel*, însoțește în adevăr acest articol cu următoarele observațiuni: «Regula pe care o stabilește acest articol este justificată prin ea însăși, independent de rațiunile de ordin practic care militează în favoarea ei. În principiu, statele neutre și populațiunile lor nu au de suferit de urmările unui război care le este străin. De aceea, trebuie să reducem la strictul necesar, sarcinile ce el le impune și restricțiunile ce el aduce libertății lor de acțiune. Nu este motiv ca să oprim sau să împedim comerțul locuitorilor unui stat neutru chiar în ceea ce privește articolele pe cari le menționează textul sus citat. Orice obligațiuni

care s'ar impune în această materie în sarcina statului neutru, ar avea ca rezultat în practică cele mai mari dificultăți și ar crea piedici inadmisibile comerțului în general¹⁾».

Rațiunea acestui articol o găsim deci în mod clar formulată în principiul că statele neutre ca străine războiului trebuie să sufere cât mai puțin urmările lui. Interesele comerțului trebuiesc salvagardate. Aceiași rațiune nu există însă în favoarea comerțului particular al naționalilor părților beligerante. Aceștia pot fi pe bun drept supuși tuturor rigorilor războiului. Art. 7 nu are în vedere decât comerțul neutral.

Este adevărat că textul propunerii franceze și anume art. 3 care se găsește la baza art. 7 adoptat de conferință, se referea numai la exportul operat dintr'o țară neutră. Prin lărgirea cadrului acestui articol și prevederea tranzitului în sensul unui amendament belgian, se poate aplica textul lui și la exportul care se face dintr'o țară beligerantă printr'un stat neutru? Caracterul general al acestui articol nu poate infirma părerea mai sus formulată. Art. 7 nu se poate în nici un caz raporta la comerțul naționalilor părților beligerante. Libertatea acestui comerț se găsește stingerită mai ales pentru articole de asemenea natură, prin însăși legislațiunea națională. Orice export operat de aceștia nu poate avea loc decât pe socoteala statului căruia ei aparțin, el perde caracterul negoțului liber în vederea profitului material, el capătă caracterul public al unei sforțări în vederea rezultatului final al luptei angajate. Și dacă în unele cazuri, interesul individual nu este complect exclus, este totuși evident că în caracteristica actului precumpănește interesul public. În asemenea cazuri interesul particularilor nu poate fi deosebit de acel al Statului. Armonia dintre aceste interese chiar atunci când nu va fi vroită, poate fi totdeauna impusă de către Stat cu mijloacele ce-i stau la îndemână. Acte de asemenea natură trebuiesc considerate ca acte de Stat, acte publice care angajează într'un mod deosebit răspunderea Statelor neutre.

Această situațiune nu se găsește prin nimic schimbată atunci când exportul nu se face în mod direct pentru țara proprie a exportatorului de ex. pentru vre'o coloană care ar opera în mod izolat, ci se face în folosul unui aliat al acestei țări cum ar fi în speță Turcia, aliata Germaniei. Interesul direct al Germaniei a cărei soartă politică și militară este legată de aceea a Turciei este incontestabil.

Orice export de munițiuni din Germania pentru această țară are caracterul unei operațiuni publice de război și ca atare orice transit trebuiește pro-

¹⁾ Vezi «Deuxième conférence internationale de la paix. Actes et documents La Haye 1917. Vol. I, 136 ss. și vol. III, 256.

hibit Aceasta în puterea principiului că un Stat neutral nu poate participa nici în mod indirect la desfășurarea ostilităților.

Prohibițiunea este în mod expres formulată în art. 2 al aceleiași convențiuni care glăsuște: este interzis beligeranților ca să treacă prin teritoriul unui stat neutru, trupe sau convoiuri sau munițiuni sau proviziuni. Contrariul ar implica violarea teritoriului statului neutral (vezi art. 1) și ar atrage îndreptățirea acestui stat de a respinge chiar cu forța această atingere a neutralității sale (art. 11). Interpretarea art. 7 în sensul german ar crea o antinomie inexplicabilă față cu textul suscitât al art. 2 atunci când raportorul explică în mod expres că între ambele articole nu există nici o contradicție, art. 7 nereferindu-se decât la operațiuni comerciale întreprinse de către particulari ¹⁾.

Se vede deci că teza germană nu poate fi susținută nici chiar atunci când s'ar recurge la subterfugiul de a se declara ca operatoare a exportului vre'o întreprindere de negoț particulară. Tot aceiaș va fi soluțiunea când ca destinatar n'ar fi indicat în mod direct statul beligerant aliat ²⁾. Dar insistența pe care o pune statul german pentru obținerea permisiunii transitului trădează încă și mai lămurit adevărata stare a lucrurilor.

Dar guvernul german simte el însuși slăbiciunea argumentațiunii sale juridice și în consecință el cere nu numai neutralitatea ci o neutralitate binevoitoare. Terminul acesta, începe este adevărat a fi uzual în actele diplomatice din ultimul timp. El a fost întrebuițat astfel în actul dublei alianțe Austro-Germane de la 1879 și în mod recent în actul de alianță al statelor balcanice care a pregătit campania din 1912 ³⁾. Este însă ușor de văzut cum că această terminologie reprezintă un non sens și că neutralitatea din punctul de vedere strict juridic nu suferă decât un singur atribut și anume acela al imparțialității. Aceasta după recunoașterea a însăși doctrinei germane.

Liszt se exprimă astfel: «Concepția neutralității nu îngăduie nici o graduare. Orice participare la război, nu numai participarea la ostilitățile puterii armate, distruge drepturile cari decurg din neutralitate. Și așa numita neutralitate binevoitoare (neutralité bienveillante) așa cum a fost ea stipulată și de art. 2 al tratatului de alianță

¹⁾ Tot așa de bună seamă Nippold «Die Zweite Haager Friedens conferenz, partea II, Leipzig 1911, pag. 35». în timp ce statele neutrale pot să autorize exportul și tranzitul din partea particularilor de orice naționalitate, el nu poate permite tranzitul care se operează de către părțile beligerante ele înșile.

²⁾ Vezi și analogia care rezultă din art. 34 al declarației de la Londra privitoare la războiul maritim.

³⁾ Vezi actul publicat în «Adevărul» de la 25 Iulie 1915.

Germano-Austriac din 7 Octombrie 1879, îndată ce ea depășește peste limitele unui sprijin diplomatic stă în contradicție cu concepția neutralității și îndreptățește pe adversar să trateze pe amicul dușmanului său ca dușman» ³⁾.

Terminologia neutralității binevoitoare poate avea desigur un cuprins politic, însă discuțiunea din acest punct de vedere depășește cadrul acestui articol și probabil competența noastră.

IORGU RADU

Chestiunea „Fondurilor de rezervă“

D-l N. Mihaescu, judecător la Horezu (Vâlcea), într'un articol publicat în această revistă No. 42/915, abordează chestiunea «plasării fondurilor de rezervă ale Băncilor».

E adevărat că din acest punct de vedere instituțiunile noastre de credit plutesc în vag, legiuitorul nostru comercial nereglementând modalitatea plasării fondurilor de rezervă și lăsându-le la buna pricepere a conducătorilor cari, în majoritatea cazurilor, sunt streini de aceste chestiuni.

Când legiuitorul a înscris art. 184 c. com., a înțeles să creeze o adevărată rezervă, iar nu o iluzie cum este aproape în unanimitatea cazurilor, având în vedere în primul loc interesele creditorilor societății și deci și ale depunătorilor și în urmă acele ale acționarilor; aceștia, având a-și imputa neglijența lor în caz de dezastru, atâta timp cât au la îndemână dispozițiile art. 144, 154 și urm. c. com., care le dă dreptul de control direct și prin adunările generale.

De aceea înțelegem «ingrijorarea» depunătorilor spre fructificare în bănci, dar n'o înțelegem pe aceia a acționarilor, care, de fapt, nici nu se produce, cum greșit crede autorul articolului citat. Acționarul nu poate să reclame valoarea acțiunii sale, decât la lichidarea societății și cum această lichidare nici nu se poate concepe în momente de criză, acționarul nu poate fi mai îngrijat acum ca altădată și nu numai de fondul de rezerva ci de întregul capital social.

Rămâne dar ingrijorarea numai pentru «depunători» și cu drept cuvânt: 1) ei se mulțumesc să-și depue în bănci economiile lor cu un procent minim — egal de multe ori cu acel al rentei de stat — tocmai în vederea restituirei lor la cerere; 2) ei n'au nici un drept de control asupra plasamentului fondului lor. Și nu atât nesiguranța instituțiilor unde și-au depus economiile le determină ingrijorarea în timpuri turburi, cât mai ales nesiguranța că vor avea capital lichid, cu care să facă față trebuințelor în atari împrejurări.

³⁾ «Das Völkerrecht» Berlin 1910, pag. 329-331.

Ori, plasarea fondurilor de rezervă în «ipotecă» precum și «depozitarea lor» la Creditul rural, preconizate de autorul articolului citat, sunt departe de a liniști publicul în evenimente ca cele de azi. Depunătorul cere numerar și băncile n'au de unde da: *Capitalul* plasat în portofoliu, care nu se încasează ci se preschimbă și fondul de rezervă plasat în ipotecă, care sunt cu termene lungi și chiar în timpuri normale greu lichidabile. Exemple avem destule cu societățile de economie constituite pe principiul cooperăției, al căror plasament obișnuit este în ipotecă și care se găsesc cele mai jenate în aceste momente critice, neputând face față cererilor de retrageri.

Și că necesitatea de numerar, iar nu nesiguranța băncilor provoacă îngrijorarea depunătorilor, este că Statul care prezintă cele mai mari garanții, e silit a stânjeni retragerile foarte numeroase dela casele sale de economie, prin măsurile destul de arbitrare.

Iată dar de ce trebuie legiferat modul întrebuițării fondurilor de rezervă în bănci și găsit modalitatea cea mai bună a plasării lui, fiind singura garanție eficientă a depunătorilor de economie, ușor încrezători.

Dacă cel mai bun plasament al fondurilor acestora ar fi în aur, care s'ar putea la nevoie transforma cu siguranță în hârtie de a Băncii Naționale, dând astfel și acesteia posibilitatea de a-și întreprinde emisiunea, totuși, nu e cel ideal întrucât, cum spune autorul, pe lângă că scoate din comerț o mare cantitate de aur, și așa destul de rar la noi, dar nu e nici producător de beneficii.

Singurul plasament ideal al fondurilor de rezervă care să răspundă la toate necesitățile, este numai în «cumpărare de efecte publice: rente de stat și scrisuri ale societăților privilegiate».

Acest plasament prezintă întreg avantaj:

1. Siguranța, și pentru acționar, care e dator să supravegheze buna întrebuințare a averii societății, cât și pentru depunător. Statul e cel mai bun debitor și în timpurile cele mai critice, cursul rentei Statului nu s'a depărtat cu mult de cel normal; azi la Paris renta română cotează 75%. Scrisurile creditelor funciare își au siguranța în moșiile și casele, a căror ipotecare, a determinat emisiunea lor.

2. Este producător de venit: 4% sau 5% după natura emisiunii. Este adevărat că, chiar atunci când fondul de rezervă este în circulație alături de capitalul social, i se atribue la încheierea bilanțului o dobândă fixă de 5% sau 6%, dar modul acesta de întrebuințare îl privează de celelalte avantaje.

3. Cel mai principal avantaj care interesează în primul loc depunătorii spre fructificare este că «e ușor lichidabil». Prin lombardarea la Banca Națională a acestor titluri, se obține numerar cu cu care se face față retragerilor de depozite.

Depunerile spre fructificare, care se primesc cu atâta ușurință în timpuri normale, în totdeauna depășind cu mult capitalul de acțiuni, constituiesc o plagă în timpuri anormale, un fel de «sabie a lui Damocles» pentru bănci. Și este așa de mare perturbarea produsă în bănci de aceste depozite când cerul politic se inouăază, încât, în sesiunea trecută a Parlamentului, s'au ridicat glasuri autorizate cerând reglementarea lor.

Ca un început de reglementare, un paleativ, atenția legiuitorului viitor ar trebui să se îndrepte către legiferarea plasării fondurilor de rezervă, care formează aproape singura garanție a acestor depozite. Singurul plasament, credem noi, este în efecte publice, plasament care, pe lângă avantajele enumerate, ar mai avea și pe acela de a reprezenta, în cele mai multe bănci, singurul «activ nedubios» care mai poate purta acest nume.

N. GEORGESCU

Licențiat în drept, funcționar de bancă

Vaslui

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE s. III

Audiența dela 14 Febr. 1914

Președinția d-lui I. DUCA, Președinte

G. G. Dumitrescu ș. a. cu Ministerul de finanțe

Constructor pe locul altuia—Dreptul de accesione al proprietarului terenului. — Dreptul de creanță al constructorului străin

Construcțiunile făcute pe un teren devin prin accesione proprietatea stăpânului terenului, constructorul străin neavând decât un drept eventual de creanță pe care trebuie să-l valorifice prin justiție; dar pe cât timp constructorul străin n'a dobândit un asemenea titlu, toate construcțiunile pe teren sunt presupuse a aparține proprietarului terenului.

Prin urmare, dacă, cu ocazia stabilirii unor taxe succesoriale, tribunalul a omis să se pronunțe asupra unei autorizațiuni de construcție, cu care moștenitorii voiau să dovedească că pe terenul rămas de la mama lor, una din clădiri a fost construită de tatăl lor și deci să fie scoasă din succesiune, această omisiune a tribunalului nu este esențială, dacă constructorul nu și-a lichidat dreptul său de creanță.

Decizia No. 55/914 prin care s'a respins recursul făcut de G. G. Dumitrescu ș. a. contra sentinței Trib. Ilfov s. IV, No. 660/913, dată în proces cu Ministerul de finanțe.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocal Gane Marinescu din partea recurenților în dezvoltarea motivelor de casare; și pe d-l avocal C. Marinescu din partea intimatului în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Omisiune esențială nemotivată și exces de putere».

«Am susținut și am dovedit în fapt instanței de fond că pe imobilul succesoral, rămas pe urma decedatei Anastasia G. Dumitrescu, mama noastră, s'au făcut clădiri de către tatăl nostru a cărui moștenire nu este în discuție, că prin

urmăre valoarea clădirilor câtă să fie scăzută din activul succesoral; dovada o făceam cu planurile și autorizația de construcție liberate de onor. Primăria capitalei, toate cu o dată certă pe care le-am supus Onor Tribunal, după cum în mod formal rezultă din practicarea sentinței atacate cu recurs;

«Onor instanța de fond înlătură această apărare ca nedovedită nu-și dă osteneala să cerceteze cele două piese exhibitate de noi, așa încât pică în omisiune esențială, dă o hotărâre nemotivată și respingând apelul săvârșește un invederat exces de putere».

Având în vedere că din sentința supusă recursului se constată că, prin procesul-verbal din 20 Decembrie 1912. încheiat de controlul fiscal al capitalei și aprobat de Ministerul de finanțe, recurenții Gh. G. Dumitrescu, D. G. Dumitrescu și St. G. Dumitrescu au fost impuși să plătească taxa de înregistrare la averea de succesiune rămasă pe urma decedatei lor mamă Anastasia G. Dumitrescu și compusă dintr'un imobil situat în capitală str. General Dodă No. 6, pe care teren se află construite două clădiri evaluate la 16200 lei;

Că, în contra acestui proces-verbal numiții recurenți au făcut apel susținând că rău au fost impuși cu taxa de înregistrare pentru ambele corpuri de casă, că succesiunii aparține un singur corp, cel'alt fiind construit de tatăl lor, a cărui succesiune nu este în discuție, prezentând în acest scop autorizațiunea de clădire, planurile și recipisa de plată a Primăriei Capitalei;

Având în vedere că instanța de fond, pentru a respinge apelul recurenților și a confirma și taxele de înregistrare la cari au fost impuși de fisc, constată în fapt, că din procesul-verbal de impunere se vede că în întreg imobilul din strada General Dodă 6. este înscris în rolurile percepției respective la un singur articol de rol sub No. 108 ca făcând parte din averea succesorală rămasă pe urma defunctei Anastasia Dumitrescu, mama recurenților, și că acestia n'au adus nici-o dovadă că în cauză ar exista două proprietăți distincte, nefăcând în această privință decât simple arătări și alegațiuni nedovedite prin vreun act scris;

Considerând că, deși în speță tribunalul nu se pronunță și nu motivează pentru ce nu ține seamă de autorizațiunea de construcție, de planurile imobilului și de recipisa de plata taxei de construcțiune depuse în instanță de recurenți, totuși această omisiune nu este esențială căci discuțiunea lor n'ar fi putut să schimbe soarta procesului, intrușt fiind necontestat că întreg terenul în cauză este proprietatea defunctei, toate construcțiile clădite pe el devine prin accesione și ele proprietatea stăpânului terenului, constructorul strein, cum ar fi în specie cazul, neavând decât un drept eventual de creanță pe care ar trebui s'o valorifice prin justiție, și cu care s'ar putea opera prin compensație, o reducere a valorii succesiunii; dar cât timp constructorul strein n'a dobândit un asemenea titlu, toate construcțiunile pe teren sunt presupuse a aparține proprietarului terenului;

Că, dar, omisiunea încriminată nu putea schimba soluția litigiului și astfel, nefiind esențială, nu poate duce la casarea hotărârei atacată;

Pentru aceste motive, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. I

Audiența de la 24 Aprilie 1915

Preșențiența d-lui ȘTEFAN MLADOVEANU, consilier

Decizia civilă No. 95

Leopold C. Fischer cu Iulius Grünfeld

Naționalitate. — Străina care se căsătorește cu'n român. — Cărei naționalitate aparține după desfacerea căsătoriei? — Art. 10, 12 și 19 Cod. civil;

Naționalitatea nu se poate pierde decât prin unul din modurile exprese și limitativ enunțate de lege, neputându-se procedea prin analogie la excluderi sau pierderi de naționalitate; ori, neexistând niciun text în legislațiunea noastră care să facă din văduvia femeiei provenită prin divorț sau moartea soțului, o cauză

de pierderea naționalității, străina căsătorită cu'n român și apoi devenită văduvă și păstrează naționalitate dobândită prin căsătorie, adică rămâne româncă.

Curtea,

Asupra apelurilor făcute de Iulius Grünfeld și Hertha Grünfeld, prin petițiunea înreg la No. 4867/914 pe de o parte și Leopold C. Fischer, prin petițiunea înreg la No. 8690/914, pe de altă parte, în contra sentinței civile a Trib. Ilfov s. III No. 621/914, prin care s'a admis ca fondată acțiunea intentată de acest din urmă contra celui dintâi, pentru plată de dotă în valoare de 30000 lei, proces la care a fost chemată de reclamant să fie față și Herta Fischer;

Având în vedere că din actele aflate în dosar, din cele prezentate azi în instanță și din concluziunile orale și scrise ale părților se constată în fapt următoarele:

În ziua de 22 Decembrie 1912, după cum rezultă din extractul No. 3314, scos de pe registrul de stare civilă al comunei București, Leopold C. Fischer, funcționar la Compania internațională de Vagons-Lits din București, se căsătorește cu Hertha Grünfeld, cu care ocaziune Iulius Grünfeld, tatăl acesteia constituie ca dotă ficei sale suma de 30000 lei pe care Leopold C. Fischer declară prin actul dotal autentificat de Tribunalul Ilfov secția de Notariat la No. 21693 din 19 Decembrie 1912, că a primit-o chiar în acea zi cu semnarea și autentificarea actului, iar Hertha Grünfeld, care semnează și dânsa actul declară că se mulțumește pe dota ce i s'a constituit;

La 21 Februarie 1913, adică după două luni dela căsătorie, Leopold Fischer face acțiune înaintea Tribunalului Ilfov, în contra socrului său Iulius Grünfeld, cerând ca acesta să fie obligat să-i plătească dota de 30000 lei, care nu i s'a numărat, deși în actul dotal a declarat că a primit-o, iar la 19 Martie 1913, introduce în cauză și pe soția sa Hertha Fischer cu care deja se găsea în divorț ca să fie și dânsa față la judecată, pentru ca hotărârea ce se va da să-i fie opozabilă;

După ce procesul de divorț dintre soții Fischer a luat sfârșit prin pronunțarea despărțenței și hotărârea s'a înscris la ofițerul stărei civile din București, în ziua de 18 Ianuarie 1914, Tribunalul Ilfov s. III, judecând acțiunea formulată de Leopold Fischer contra lui Iulius Grünfeld și a Herthei Fischer azi Grünfeld constată că dota de 30000 lei n'a fost numărată, celui dintâi de către cel de al doilea și obligă prin sentința No. 621 din 9 Octombrie 1914, pe Iulius Grünfeld să plătească lui Leopold Fischer suma arătată cu titlul de dotă, cu dobânda legală dela 21 Februarie 1913 data intentării acțiunii și până la achitare, plus 100 lei cheltueli de judecată;

În contra acestei sentințe au declarat apel Iulius Grünfeld și Hertha Grünfeld fosta Fischer în ce privește fondul acțiunii precum și Leopold Fischer care a rămas nemulțumit pe cheltuelile de judecată.

Acestea fiind faptele:

Având în vedere că acțiunea lui Leopold Fischer ca soț dotal consistă în aceea ca socrul său Iulius Grünfeld să fie obligat să-i plătească suma de 30000 lei ce acesta a constituit ca zestre ficei sale Hertha Grünfeld la trecerea ei în căsătorie cu dânsul, sumă care deși se zice în actul dotal că a primit-o, în realitate însă nu i s'a numărat, introducând în cauză și pe soția sa Hertha Fischer;

Având în vedere că, apelanta Hertha Grünfeld mai înainte de orice discuțiune asupra fondului, a ridicat incidentul că la 18 Ianuarie 1914, devenind văduvă prin desfacerea căsătoriei, mai înainte de pronunțarea sentinței Tribunalului, după cum se constată din certificatul ofițerului stărei civile din București și fiind minoră, rezultă că azi în apel nu se poate prezenta în persoană, ci numai reprezentată de un tutor și explică această minoritate astfel: că, mai înainte de a se căsători era supusă Austro-Ungară, după cum dovedește cu actul de naționalitate al tatălui său Iulius Grünfeld;

că, deși prin căsătorie, conform legilor române a căpătat naționalitatea soțului său Leopold Fischer, care este supus român. În urmă însă divorțând, a recăpătat naționalitatea de origină și după legile Austro-Ungare majoritatea fiind fixată la 24 ani, n'a atins această vârstă, după cum se poate controla din actul său de naștere :

Având în vedere că, rezolvarea acestui incident depinde de cesiunea de a se ști care sunt efectele căsătoriei și ale divorțului asupra femeii din punct de vedere al naționalității ;

Având în vedere că, prin art. 19 din codul civil se spune în mod expres că româncă care se va căsători cu un străin va urma condițiunea soțului, adăugând că devenind văduvă, ea va recăpăta calitatea de româncă, iar prin art. 12 se arată că străina ce se va căsători cu un român se va considera de româncă, fără a se mai zice nimic, care va fi condițiunea ei când va deveni văduvă ;

Având în vedere că, în cazul art. 19 spunându-se categoric că româncă căsătorită cu un străin, urmează condițiunea soțului său și devenind văduvă își redobândește calitatea de româncă, iar în cazul art. 12, legea prevăzând că străina ce se va căsători cu un român se va considera de româncă și nezicând nimic, care va fi condițiunea ei când va deveni văduvă, de aci rezultă învederat prin argumentul *à contrario*, că străina căsătorită cu un român și apoi devenită văduvă își păstrează naționalitatea dobândită prin căsătorie, adică rămâne româncă, rațiunea legiuitorului fiind de a favoriza naționalitatea română ;

Având în vedere că, afară de aceasta este un principiu necontestat de drept că naționalitatea nu se poate pierde decât printr'unul din modurile exprese și limitativ enunțate de lege, neputându-se proceda prin analogie la excluderi sau pierderi de naționalitate ; ori nu există nici un text în legislațiunea noastră care să facă din văduvia femeii provenită prin divorț sau moartea soțului o cauză de pierderea naționalității sale de româncă ;

Având în vedere că, din aceste considerațiuni, rezultând că apelanta Hertha Grünfeld, după ce a divorțat de soțul său Leopold Fischer a rămas româncă, apoi majoritatea ei trebuie calculată după legile țării noastre, iar nu după legile Austro-Ungare ;

Că după legea română, majoritatea fiind la 21 ani și fiind constatată că apelanta a împlinit această vârstă, urmează că dânsa are capacitatea de a sta în instanță personal, fără a fi reprezentate prin tutor și astfel incidentul cată a fi respins ca nefondat ;

Având în vedere că apelanta Hertha Grünfeld a mai ridicat incidentul că acțiunea lui Leopold Fischer față de dânsa trebuie anulată, de oarece la intentarea acțiunii, dânsa fiind căsătorită cu numitul, acesta nu i-a dat autorizațiunile conform legii de a sta în judecată ;

Având în vedere că, din combinațiunile art. 197 și 198 cod. civil rezultă că femeia nu poate porni judecată și nici nu poate sta în instanță ca pârâtă, fără autorizațiunea bărbatului ;

Având în vedere că, din spiritul și litera legii rezultă că (femeia nu poate porni judecată) o asemenea autorizațiune poate fi nu numai expresă dar și tacită, atunci când din împrejurările de fapt se poate deduce că bărbatul a voit să-i dea autorizațiunea ;

Având în vedere că, în speța de față deși nu există o autorizațiune expresă din partea lui Leopold Fischer, există însă în mod vădit o autorizațiune tacită care rezultă din faptul că el însuși fiind acela care a introdus în cauză pe soția lui, prin aceasta chiar a înțeles să-i dea autorizațiunea de a sta în judecată, căci ar fi un non sens și o inconsecvență juridică, ca pe de o parte soțul să voiască a se judeca cu soția lui iar pe de altă parte să refuze a-i da convenita abilitare pentru ca soția să se poată apăra ;

Că, astfel fiind, incidentul devine nefondat și urmează a se respinge ;

Având în vedere că, apelanta Hertha Grünfeld a mai

cerut înainte de discuțiunea asupra fondului, scoaterea sa din proces, susținând că dânsa urmând a intenta mai târziu acțiune fostului ei soț pentru restituirea dotei n'are ce căuta azi în instanță ca simplă asistentă, iar apelantul Leopold Fischer a obiectat că numita trebuie să fie menținută pentru ca hotărârea ce se va da să-i fie opozabilă ;

Având în vedere că, din principiile generale de drept, rezultă că atunci când doi sau mai mulți pârâți sunt chemați în judecată, unul din ei nu poate cere scoaterea sa din cauză, ori de câte ori se stabilește că reclamantul are un interes legitim de a-l reține alături de ceilalți pârâți, căci altfel ar fi a se nesocoti însuși fundamentul acțiunii, fără de care dreptul nu poate fi pus în mișcare ;

Având în vedere că, în speță, interesul reclamantului Fischer reese în mod evident din aceea că dacă el reusește să dovedească față de socrul său Grünfeld și de Hertha Grünfeld că cel dintâi nu i-a numărat dota și că astăzi s'ar găsi în neputință de a i-o plăti, numitul Fischer se pune la adăpostul unei eventuale acțiuni de restituire a dotei și de daune din partea fostei sale soții prin aceea că hotărârea ce se dă azi va fi opozabilă și acesteia ;

Având în vedere că legalitatea menținerii apelantei în instanță mai rezultă și din dispozițiunile art. 68 al. 2 proc. civ., invocat de apelantul Fischer, în care se spune că mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau împreună pârâte, când este între ele o legătură de interes cu privire la pricină și când dreptul sau obligațiunea lor stă pe același temelie juridic sau de fapt, ori, în speță, se constată că dreptul pârâtei Hertha Grünfeld la proprietatea dotei stă pe același temelie juridic : actul dotal din care decurge și obligațiunea pârâtului Grünfeld de a plăti dota lui Leopold Fischer ca administrator legal al ei, dacă s'ar constata că în realitate acesta n'a primit-o ;

Că, regula din menționatul articol este dictată în interesul unei bune administrațiuni a justiției care cere ca numărul proceselor să fie simplificat și să se evite pronunțarea unor hotărâri contrazicătoare ;

Că, astfel fiind, și acest incident cată a fi respins ;

In fond și în ceea ce privește apelul lui Iulius Grünfeld :

Având în vedere că reclamantul Leopold Fischer pentru a stabili că socrul său Iulius Grünfeld nu i-a numărat suma de 3000 lei dota, deși se zice prin actul dotal că i-a numărat-o, a cerut înaintea Tribunalului susținând că potrivit principiilor de drept consacrate de doctrină și jurisprudență care permite proba cu martori atunci când este un început de dovadă spre a se stabili contrariul celor declarate de părți, într'un act autentic să i se admită această dovadă, ceea ce Tribunalul a făcut ascultând martorii propuși ;

Că, în urmă, Tribunalul, întemeindu-se pe interogatoriul pârâtului Iulius Grünfeld pe prezumpțiunile invocate de reclamant și pe declarațiunile martorilor ascultați, a stabilit că dota n'a fost plătită de către Grünfeld ginerului său Fischer ;

Având în vedere că, Curtea examinând dovezile invocate la prima instanță și adoptând în totul motivele de drept și de fapt din sentința Tribunalului își formează convingerea că într'adevăr plata dotei nu s'a făcut în realitate, deși în actul dotal Leopold Fischer declarare că i s'a înmărat ;

Având în vedere că, ceea ce întărește și mai mult convingerea Curței asupra acestui punct este faptul că astăzi în instanță, mandatarii apelantului Iulius Grünfeld, au declarat atât oral, cât și prin concluziunile scrise, că nu mai susțin apelul din acest punct de vedere, recunoscând că plata dotei nu s'a făcut de Grünfeld lui Fischer ;

Având în vedere că odată stabilit faptul neplăței dotei, Leopold Fischer a cerut ca Iulius Grünfeld să fie obligat la această plată cu dobândă legală dela data intentării acțiunii și până la achitare, sau în tot cazul s'o consemneze la Casa de depuneri și consemnațiuni ;

Având în vedere că apelantul Grünfeld a obiectat că Leopold Fischer nu mai este azi în drept de a cere plata dotei, întrucât divorțul fiind înscris în registrele stărei civile la 18 Ianuarie 1914, calitatea lui de soț dotal a încetat ;

Având în vedere că, într'adevăr dacă Leopold Fischer în calitatea sa de fost soț dotal a fost îndrituit azi ca să ceară să se constate că dota nu i s'a numărât, nu este mai puțin adevărat că el nu mai poate cere azi plata acelei dote, întrucât este constatât că nu mai are calitatea de soț și întrucât drepturile sale de administrator legal al dotei au încetat ;

Că, deși potrivit dispozițiilor art. 1271 și urm. c. civ., bărbatul este obligat să restituie dota fostei sale soții, în cazul de față însă Fischer rămâne exonerat de această restituire, întrucât se constatât că dota nu i s'a plătit, rămânând ca Hertha Grünfeld care de altfel până acum n'a cerut restituirea ei, să se adreseze tatălui său Iulius Grünfeld ca să i-o plătească, de va crede de cuviință ;

Având în vedere însă, că fiind stabilit că la 21 Februarie 1913 data intentării acțiunii, Leopold Fischer a avut calitatea de soț dotal și aceasta până la 18 Ianuarie 1914, data desfacerii căsătorii, apoi el este în drept să ceară dela Iulius Grünfeld ca să-i plătească venitul la capitalul dotal de 30000 lei, care este dobânda legală de 5% ceea ce face suma de 1366 lei 65 bani ;

Că, astfel fiind, apelul lui Iulius Grünfeld cată a fi admis numai în parte, constatându-se că el nu a înmănat lui Leopold Fischer dota de 30000 lei și obligându-l să plătească acestuia suma de 1366 lei 65 bani ca venit dotal ;

Asupra apelului făcut de Hertha Grünfeld ;

Având în vedere că, apelul numitei are de obiect cererea de a fi scoasă din proces și de a se anula acțiunea lui Leopold Fischer față de dânsa întrucât nu i s'a dat autorizațiunea maritală de a sta în judecată, declarând prin mandatarii săi, atât oral cât și prin concluziunile scrise că nu are nimic de obiectat în privința neplății dotei de către tatăl său Iulius Grünfeld ;

Având în vedere că, din considerațiunile deja arătate mai sus rezultă că apelul numitei este neîntemeiat și urmează a se respinge ca atare ;

Asupra apelului făcut de Leopold Fischer ;

Având în vedere că, prin acest apel Leopold Fischer susține pur și simplu că cheltuelile de judecată în sumă de 100 lei, la care a fost obligat Iulius Grünfeld de către prima instanță sunt prea mici și cere să i se acorde o sumă mai mare ;

Având în vedere că, apelantul cu nimic nu justifică mărirea acestor cheltueli, așa că apelul devine nefondat ;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată, făcută de apelantul Iulius Grünfeld, Curtea apreciind le fixează la suma de una sută (100) lei și obligă pe Leopold Fischer a le plăti.

Pentru aceste motive, Curtea admite, etc.

(ss) St. Mladoveanu, Al. Dem. Opreșcu, M. Balș, P. Hagiopol, I. Ionescu-Dolj.

Grefier (s) N. Brătianu

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de reclamanta Elisabeta D. Costache, din Craiova, str. Frați Golești 23, prin petiția reg. la No. 26957 în baza actului de pauperitate ce a depus la dosar și care a fost admis de trib. prin care tinde, ca să fie obligată Direcția C. F. R. să-i plătească numitei reclamante în calitate de mamă văduvă a fiului său Costache Nicolae suma de 60.000 lei daune, cauzate prin moartea numitului său fiu care era fochist la Căile ferate ;

Având în vedere actele cauzei, depozițiile martorilor ascultați în cauză și concluziunile părților prin avocații lor, oral și scrise din care se constatât în fapt următoarele :

În noaptea de 20-21 August 1910, ora 3 noaptea s'a trimis din stația Severin mașina cu No. 608 și un vagon condusă de mecanicul Gg Cucu, fiind însoțit de fochistul Nicolae Costache, picherul Grigorescu și frânarul Frățilă C-tin ca să ia o echipă de lucrători de la cantonul Simion, situat între stația Severin și Palota pentru ca să despotmolească linia de punctul Schela Cladova ce se inundase din cauza apelor care venise mari ; că după ce mașina a parcurs 3 kilometrii cu o viteză dela 35-40 km. pe oră, adică după vre-o două minute dela stația Severin, ajungând la capul podului de pe râul Topolnița din cauza că apa mănecase terasamentul, șinele ne mai putând rezista greutatei, mașina și cu vagonul s'au răsturnat și din cauza acestui accident și-a găsit moartea victima Nicolae Costache, fiul reclamantei de azi ;

Având în vedere că pârâta Direcție a C. F. R. la interogatoriu ce i s'a luat în instanță a recunoscut că în adevăr victima Nicolae Costache a fost fochist în serviciul C. F. R. și că a fost omorât în noaptea de 21-22 August 1910, prin căderea mașinei și vagonului în apa Topolnița și pentru care reclamanta pretinde suma de de 60000 lei, drept daune morale și materiale ;

Având în vedere că reclamanta și întemeiază acțiunea în daune pe culpa Direcției și pe baza dispozițiilor art. 998, 999 și 1000 cod. civil, arătând că victima era singurul copil mai mare, care o întreținea și i dădea tot sprijinul ca la o mamă văduvă cu copii ;

Având în vedere că direcția C. F. R. în apărare invoacă că accidentul se datorește unui caz fortuit, neprevăzut și în imposibilitate de înlăturat, așa că nu este în culpă ;

Având în vedere că, atât reclamanta în dovedirea culpei, cât și pârâta Direcție în apărare, au propus martori cari s'ar audiat de acest tribunal numindu-se în același timp și un inginer care să constate dacă în timpul accidentului existau pe marginea râului Topolnița canaluri de irigație care au contribuit ca acest râu să fie mare, dacă în ziua accidentului râul a venit mare și dacă eroziunile care s'au produs pe linie în acel timp puteau fi observate, expertiză care s'a efectuat și depus la dosar ;

Considerând că, din analiza făcută depozițiilor martorilor ambelor părți și a actului de expertiză se constatât cu precizie că din cauza ploilor râul Topolnița venind mare a slăbit șinele dela capul podului ce o traversa, așa în cât la trecerea mașinei No. 608 și a vagonului ce avea atașat, acestea s'au răsturnat omorând pe fochistul Nicolae Costache fiul reclamantei de azi ;

Considerând în drept că din dispozițiile art. 998 combinat cu art. 999, 1000 și 1003 din cod. civil rezultă că orice faptă a omului care, cauzează altuia prejudiciu obligă pe acela din a cărui greșală s'a cauzat, a-l repara ; că, omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sau prin imprudența sa ; că, stăpânii sunt responsabili de prejudiciul cauzat de servitori și prepușii lor și și că în fine când delictul sau quasi-delictul le sunt imputabile, acele persoane sunt ținute a răspunde de despăgubiri ;

Considerând că, în speță accidentul care a cauzat moartea fiului reclamantei este imputabil Direcției căilor ferate, întrucât din toate probele administrate în cauză, rezultă că mașina și vagonul în chestiune s'au

TRIBUNALUL DOLJ, S. III

Audiența dela 11 Februarie 1915

Președenția d-lui C. C. BUDIȘTEANU, judecător de ședință
Sentința civilă No. 33

Quasi-delict.—Prepuși.—Răspunderea patronului de despăgubiri.—Art. 998, 999, 1000, 1003 cod. civil.

Pe baza principiului din art. 998 și urm. c. civil rezultă că orice faptă a omului care a cauzat altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșală s'a cauzat a-l repara ; că omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sa, a servitorilor sau prepușilor săi și este ținut a răspunde de despăgubiri când delictul sau quasi-delictul le este imputabil.

răsturnat din cauza că terasamentul liniei drumului de fier n'a fost îngrijit de oamenii de serviciu a-i direcției cari în deobște știu că în acea direcție, deseori apa inundează linia ferată și n'a luat din vreme măsuri ca apa să nu strice terasamentul; că, afară de aceasta, fiind ne-contestat că la capătul podului Topolnița, locul accidentului, se află un canton, în acel timp, cantonierul nu s'a aflat la postul lui, căci dacă ar fi fost, desigur că ar fi observat venirea apei în cantitate mare, ar fi dat de știre la stația Severin, sau ar fi dat semnal de oprirea mașinei pe care se află fochistul Nicolae Costache evitând astfel accidentul întâmplat;

Considerând că din raportul de expertiză al inginerului Leordeanu stat la dosar, deși se constată că în adevăr în acel timp râul Topolnița a venit mare putând astfel produce ereziuni în orice fel de teren, totuși faptul acesta nu poate constitui un caz de forță majoră, ce nu s'ar fi putut prevedea de direcție prin prepușii săi, deoarece odată fiind pozițiunea joasă a drumului de fier pe linia Palota-Severin, Direcția are sarcina de a lua măsuri din vreme pentru evitarea împotmolirei liniei și evitarea accidentelor, cum a făcut în prezent;

Că, chiar dacă s'ar admite că râul Topolnița s'a revărsat subit și apa a inundat linia, totuși Direcția prin prepușii săi, este în culpă, de timp ce funcționarii serviciului de întreținere, precum și oamenii de serviciu nu au inspectat terenul și linia la timp iar cantonierul n'a dat semnalele la care este obligat de regulamentul de serviciu art. 221 și urm. 247;

Considerând dar că, victima fiind fochist în serviciul Căilor ferate, accidente la care sunt expuși această categorie de lucrători, sunt inerente muncii lor, așa că chiar dacă ar proveni dintr'un caz de forță majoră, încă ele se rezolvă cu sarcina patronului, care urmează a răspunde de prejudiciul cauzat, fie prin acordări de ajutoare; după cum s'a prevăzut de legiuitor prin art. 145 și următor din legea meseriilor și asigurărilor muncitorești fie și prin despăgubirile ce se vor reclama și se vor aprecia de instanțele judecătorești ordinare înaintea cărora se face cererea, indiferent de legea meseriilor;

Considerând că, în speță atât accidentul cât și acțiunea de daune, fiind intentate înainte de existența legii meseriilor, ea cată a fi rezolvată conf. art. 1000 cod. civ. prima parte, care spune că suntem responsabili de prejudiciul cauzat prin fapta persoanelor pentru care suntem obligați a răspunde sau de lucrurile ce sunt

sub paza noastră și acest principiu este discutat pe larg de Laurent XX No. 639 iar în partea finală zice: că chiar dacă imperfecția mașinelor sunt provenite din imperfecția științei, tot mai echitabil este ca patronul să sufere și să plătească daune, decât muncitorul sau familia acestuia în caz de moarte, căci proprietarul va putea oricând să câștige suma plătită prin continuarea lucrului pe câtă vreme infirmul sau neorocii care rămân după urma perzând pe acela care le procura hrana și întreținerea, ar rămâne în neagră mizerie;

Acest principiu a fost stabilit în mod nediscutat în Franța, vezi Dalozz I, 433/97, 1-213/908, Curtea din Bourges 15 Ianuarie 906 Reims, care adoptă principiul că culpa este presupusă lor, că patronul nu poate să stabilească nevinovăția sa. Aceste principii le găsim stabilite la 499 și în Alexandresco vol 5 care spune că contractul încheiat între lucrător și patron, obligă pe acest din urmă nu numai a-i plăti salariul promis, dar încă a veghia la siguranța vieții lucrătorului și a-l apăra contra consecinței pericolelor inerente lucrării sale dând chiar un exemplu că o Comp. de drum de fier din Franța a trebuit să plătească daune unui lucrător care a rămas chior fiindcă-i sărise o piatră în ochi pe când sfărâma alte pietre și că nu i-a dat ochelari. Cas. Fr. D. P. 93 1. 208 stabilindu-se astfel o răspundere contractuală iar nu delictuală, obligă patronul prin urmare a garanta lucrătorilor și muncitorilor săi siguranța vieții lor și a lua toate măsurile neapărate pentru preîntâmpinarea oricărui pericol inerent lucrării sau muncii lor;

Considerând că, din toate cele expuse mai sus, fiind vorba de aplicarea principiului prevăzut de art. 1000 c. civil acțiunea se privește de fondată întrucât mama reclamantă, suferind daune atât morale cât și materiale prin moartea fiului său, urmează că Direcția C. F. R. să-i repare această pierdere;

Considerând că reclamanta cere suma de lei 60000 daune însă tribunalul în aprecierea sa le fixează la suma de 5000 lei și cată a obliga pe Direcție la plata lor;

Având în vedere că reclamanta servindu-se cu act de paupertate urmează a fi obligată Direcția C. F. R. la plata taxelor și timbrelor de cele care dânsa a fost scutită conform art. 44 din legea timbrelor și art. 237 din regulamentul Portăreilor;

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător C. Budișteanu, tribunalul admite în parte etc.

(ss) C. C. Budișteanu, Vasile Pavlu

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASATIE S. II

*Cererea făcută de d-l Prim-Proc. Trib. Gorj de a se regu-
la competența în cauza lui Alex. Baloi zis Alex. Bălan.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.*

**Inșelăciune.—Măsuri mincinoase.—Comer-
ciant.—Intrebuințarea acelor măsuri.—Art. 336
c. penal.—Deosebire de contravenția prev. de
art. 393 al. 5 c. penal.**

Faptul unui comerciant de a întrebuința în stabili-
mentul său măsuri mincinoase, înșelând pe cumpărători
asupra cătmei lucrurilor vândute, constituie delictul de
inșelăciune prevăzut de art. 336 c. penal. Acest delict
există chiar în cazul când persoanele înșelate ar rămâne
necunoscute, destul numai să se constate că comer-
ciantul s'a servit efectiv de măsura falsificată. (Cas. II,
decizia penală 728 din 30 Martie 1915, prin care s'a regu-
lat competența și s'a trimis afacerea în judecata Trib. Gorj s.II).

CASATIE S. III

*Recurenta Lucia Colonel Băbeanu prin d-l avocat N. Miteșcu.
Intimatul Ministerul de Finanțe prin d-l avocat Al. Zeuceanu.
Ministerul Public prin d-l Procuror general Sc. Popescu.*

**Pensie.—Infirmitate dobândită din cauza ser-
viciului.—Moartea funcționarului din această
cauză după câți-va ani.—Art. 3 litera b din
legea pensiilor.**

Dispozițiunile art. 3 litera b din legea pensiilor, cari
prevăd o anumită pensie atunci când funcționarul, su-
ferind de infirmități dobândite din cauza serviciului, ar
fi încetat din viață sau ar fi pus în imposibilitate per-
manentă și absolută de a-și câștiga existența prin orice
fel de muncă, spre deosebire de alin. a de sub acelaș ar-
ticol, nu cere ca funcționarul să-și fi îndeplinit serviciul
în condițiuni excepționale și prin deosebire de alții de
aceiași categorie. Dispoziția din art. 109 litera b din regu-
lamentul legii pensiilor, care prevede o asemenea condi-
țiune, este inaplicabilă, întrucât ea depășește prevederile
legii, adăogând o condițiune pe care legea nu a prescri-
o.

Este de asemenea indiferent dacă moartea sau infir-
mitatea nu s'au produs imediat după contractarea boalei.
ci mai în urmă, întrucât legea nu face deosebire în
această privință. (Cas. III, decizia I91 din 1 Aprilie 1915
prin care s'a casat dec. C. apel Craiova s. I, No. 101/915)